

СХВАЛЕНО

Протокол засідання педагогічної ради
Гірницької гімназії
15.05.2023 № 15

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Гірницької гімназії

30.05.2023
Наталія МАЯК

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

Гірницької гімназії

Червоноградської міської ради Львівської області для 5 - 6 класів

(відповідно до Типової освітньої програми 5-9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України 19.02. 2021 р. № 235)

м. Червоноград
2023

1. Вступна частина

Освітня програма Гірницької гімназії для 5 - 6 класів розроблена на виконання Закону України «Про освіту», на основі Державного стандарту базової середньої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 р. № 898 та наказу Міністерства освіти і науки України від 19.02. 2021 р. № 235 «Про затвердження типової освітньої програми для 5-9 класів закладів загальної середньої освіти».

Освітня програма закладу освіти окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до організації гімназією єдиного комплексу освітніх компонентів для досягнення здобувачами освіти обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом базової загальної середньої освіти.

Освітня програма визначає:

- загальний обсяг навчального навантаження;
- навчальний план закладу освіти;
- перелік **модельних** навчальних програм;
- опис форм організації освітнього процесу;
- оцінювання навчальних досягнень учнів

Освітня програма навчального закладу ґрунтуються на визначеній Законом України «Про освіту» меті повної загальної середньої освіти, що передбачає всебічний розвиток, виховання і соціалізацію особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і навчання впродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності.

Навчання за освітньою програмою гімназії для 5 - 6 класів можуть розпочинати учні, які на момент зарахування (переведення) до нашого закладу загальної середньої освіти досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, та підтвердили відповідним документом встановленого зразка (свідоцтвом досягнень учня / учениці).

Метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнів, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;
- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;
- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

2. Загальний обсяг навчального навантаження

Загальний обсяг навчального навантаження в освітній програмі закладу **для учнів 5-6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти)** відповідає загальному обсягу навчального навантаження, визначеному для загальноосвітніх навчальних закладів з українською мовою навчання в Державному стандарті базової середньої освіти та Типовій освітній програмі для 5-9 класів. Загальний обсяг річного навчального навантаження для кожної галузі в освітній програмі закладу освіти встановлено у межах вказаного в Державному стандарті **(додаток 23 Державного стандарту)** та Типовій освітній програмі **(додатки 1, 3)** діапазону мінімального та максимального показників.

Загальний обсяг навчального навантаження учнів розподіляється між роками навчання, освітніми галузями, обов'язковими та вибірковими освітніми компонентами.

Загальний обсяг тижневого та річного навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою (5 - 6 класи) **згідно з типовим планом** наведено в Таблиці **1, 2**

Таблиця 1

Освітні галузі	5 клас		6 клас	
	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	години	Перелік предметів та галузевих інтегрованих курсів	години
Мовно-літературна	Українська мова	4	Українська мова	4
	Українська література	2	Українська література	2
	Зарубіжна література	1,5	Зарубіжна література	2
	Іноземна мова	3	Іноземна мова	3
	Математична	Математика	5	Математика

Природнича	Пізнаю природу	2	Пізнаю природу	2
			Географія	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут" +"Етика"	2	Інтегрований курс "Здоров'я, безпека та добробут" +"Етика"	2
Громадянська та історична	Інтегрований курс "Досліджую історію і суспільство"	2	Інтегрований курс "Досліджую історію і суспільство"	2
Інформатична	Інформатика	1	Інформатика	1
Технологічна	Технології	2	Технології	2
Мистецька	Мистецтво	2	Мистецтво	2
Фізична культура	Фізична культура	3	Фізична культура	3
Разом (без фізичної культури)		26,5		29
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, курсів за вибором, проведення індивідуальних консультацій та групових занять		1,5		2

Гранично допустиме навчальне навантаження		28		31
Всього (+ фізична культура; без урахування поділу класів на групи)		28+3		31+3

Таблиця 2

Назва освітньої галузі	Навчальне навантаження	Кількість годин 5 клас	Кількість годин 6 клас
Мовно-літературна **	На тиждень	10,5	11
	На рік	367,5	385
Математична	На тиждень	5	5
	На рік	175	175
Природнича	На тиждень	2	4
	На рік	70	140
Соціальна і здоров'я-збережувальна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Громадянська та історична	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Технологічна	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Інформатична	На тиждень	1	1
	На рік	35	35
Мистецька	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Фізична культура*	На тиждень	3	3
	На рік	105	105

Усього	На тиждень	26,5+3	29+3
	На рік	927,5	1120
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять	На тиждень	2	2
	На рік	70	70
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	На тиждень	31	34
	На рік	1085	1190
Гранично допустиме навантаження учнів**	На тиждень	28	31
	На рік	980	1085

* Години, передбачені для фізичної культури, не враховуються під час визначення гранично допустимого навчального навантаження учнів.

** Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальної кількості годин, визначеної цим навчальним планом.

3. Навчальний план закладу освіти

Кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі, відповідно до пункту 26 Державного стандарту, було визначено в межах заданого діапазону «мінімального» та «максимального» навчального навантаження.

Розподіл годин між освітніми галузями був проведений відповідно до загального обсягу навчального навантаження, визначеного в освітній програмі закладу на рівні адаптаційного циклу та року навчання.

Розробляючи навчальний план, наш заклад освіти використав такий алгоритм:

1. Визначили мінімальну кількість годин на тиждень для кожної освітньої галузі.
2. Встановили загальний резерв навчального навантаження (різницю між рекомендованою та мінімальною кількістю годин).
3. Перерозподілили резерв годин між галузями, зважаючи на потреби учнів, потенціал педагогічного колективу, матеріально-технічне забезпечення закладу, запити батьків, громади тощо.

Заклад освіти для паралелей 5-х та 6-х класів розробив однакові навчальні плани, що відображено в освітній програмі Гірницької гімназії на рівні навчального плану.

Таблиця 3

Навчальний план для 5-6-х класів на 2023 – 2024 н.р.

№ з/п	Освітні галузі	Навчальні предмети	Кількість годин на тиждень			
			5А	5Б	6А	6Б
			20	20	24	24
1	Мовно-літературна	Українська мова	4	4	4	4
		Українська література	2	2	2	2
		Іноземна мова	3	3	3	3
		Зарубіжна література	1,5	1,5	2	2
2	Математична	Математика	5	5	5	5
3	Природнича	Пізнаємо природу	2	2	2	2
		Географія			2	2
4	Соціальна і здоров'язбережувальна	Здоров'я, безпека, добробут	1	1	1	1
		Етика	1	1	1	1
5	Громадянська та історична	Досліджуємо історію і суспільство	2	2	2	2
6	Технологічна	Технології	2	2	2	2
7	Інформатична	Інформатика	1	1	1	1
8	Мистецька	Образотворче мистецтво	1	1	1	1
		Музичне мистецтво	1	1	1	1
9	Фізична культура	Фізична культура	3	3	3	3
РАЗОМ			26,5+	26,5+	29+	29+
Додаткові години для вивчення предметів освітніх галузей, вибіркового освітніх компонентів, проведення індивідуальних консультацій та групових занять			1,5	1,5	2	2
Гранично допустиме навантаження учнів			28	28	31	31
Всього (+ фізична культура; без урахування поділу класів на групи)			28+3	28+3	31+3	31+3

4. Перелік модельних навчальних програм та навчальних програм відповідно до переліку предметів/інтегрованих курсів, визначеному навчальним планом

У новому навчальному році педагоги закладу освіти в освітньому процесі використовуватимуть навчальні програми для закладів загальної середньої освіти з-поміж тих, яким надано гриф «Рекомендовано Міністерство освіти і науки України» (Наказ МОН №795 від 12 липня 2021 року), затверджені педагогічною радою (протокол № 5 від 31.12.2021) та містять опис результатів навчання учнів з навчальних предметів (інтегрованих курсів) в обсязі не меншому ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами (Таблиця 4). Педагоги закладу освіти, обираючи програми, враховували:

- особливості та потреби учнів гімназії в досягненні обов'язкових результатів навчання;
- потенціал педагогічного колективу;
- ресурсне забезпечення закладу освіти;
- навчально-методичний супровід конкретних модельних програм;
- наявність внутрішньогалузевих та міжгалузевих зв'язків між програмами різних предметів та курсів для реалізації ключових компетентностей;
- варіативність програм для підтримки курсів у діапазоні від мінімальної до максимальної кількості годин тощо.

Навчальні програми спрямовані насамперед на реалізацію вимог Державного стандарту базової середньої освіти. Реалізація мети базової середньої освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:

- повага до особистості учня та визнання пріоритету його інтересів, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу та наполегливості;
- забезпечення рівного доступу кожного учня до освіти без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;
- становлення вільної особистості учня, підтримка його самостійності, підприємливості та ініціативності, розвиток критичного мислення та впевненості в собі;
- формування культури здорового способу життя учня, створення умов для забезпечення його гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;
- створення освітнього середовища, в якому забезпечено атмосферу довіри, без будь-яких форм дискримінації учасників освітнього процесу;
- утвердження людської гідності, чесності, милосердя, доброти, справедливості, співпереживання, взаємоповаги і взаємодопомоги, поваги до прав і свобод людини, здатності до конструктивної взаємодії учнів між собою та з дорослими;
- формування в учнів активної громадянської позиції, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;
- плекання в учнів любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Модельні навчальні програми для 5-6, 6-9 класів НУШ

Таблиця 4

№ з/п	Назва галузі	Вибрана модельна навчальна програма	Класи	Коли і ким рекомендовано
1	Мовно-літературна освітня галузь	1. «Українська мова 5-6 кл.» для закладів загальної середньої освіти (авт. Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
		2. «Українська література 5-6 кл.» для закладів загальної середньої освіти (авт. Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 № 795)
		3. «Зарубіжна література 5-9 кл.» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ніколенко О., Ісаєва О., Клименко Ж., Мацевко-Бекерська Л., Юлдашева Л., Рудніцька Н., Турянця В., Тіхоненко С., Вітко М., Джангобекова Т.)	5-9	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07. 2021 № 795)
		4. «Іноземна мова. 5-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Трифан М.С., Унгурян І.К., Яковчук М.В.)	5-9	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
2	Природнича освітня галузь	1. «Пізнаємо природу. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.).	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
		2. «Географія. 6-9 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Запотоцький С.П., Карпюк Г.Д., Гладковський Р.В., Довгань А.І., Совенко В.В., Даценко Л.М., Назаренко Т.Г та ін.)	6-9	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795; у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 11.04.2022 № 324)
3	Математична освітня галузь	1. «Математика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Істер О.С.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

4	Інформатична освітня галузь	1. «Інформатика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.І., Чернікова Л.А., Шакотько В.В.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
5	Громадянська та історична освітня галузь	1. «Досліджуємо історію і суспільство. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Пометун О.І., Ремех Т.О. та ін..)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
6	Технологічна освітня галузь	1. «Технології. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (авт. Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю., Пасічна Т.С., Приходько Ю.М.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
7	Мистецька освітня галузь	1. «Мистецтво. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Масол Л.М., Просіна О.В.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)
8	Фізична культура	1. «Фізична культура 5-6 кл.» для закладів загальної середньої освіти (авт.Педан О.С., Коломоєць Т.А., Боляч А.А. та ін.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України наказ Міністерства освіти і науки України від 12 липня 2021 року № 795 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 10 серпня 2021 року № 898)
9	Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь	1. «Здоров'я, безпека, добробут. 5-6 класи» (інтегрований курс) для закладів загальної середньої освіти (авт. Шиян О., Волощенко О, Гриньова М., Дяків В., Козак О., Овчарук О., Седоченко А., Сорока І., Страшко С.) 2. «Етика. 5-6 класи» для закладів загальної середньої освіти (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В., Козіна Л.Є., Мелешенко Т.В., Щупак І.Я.)	5-6	Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795) Рекомендовано Міністерством освіти і науки України (наказ Міністерства освіти і науки України від 12.07.2021 №795)

Таблиця 5

Найменування навчальних програм	Ким затверджено	Рік затвердження
Навчальна програма з української мови для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Українська мова 5-6 класи (автори Заболотний О.В., Заболотний В.В., Лавринчук В.П., Плівачук К.В., Попова Т.Д.)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2022 № 1
Навчальна програма з української літератури для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Українська література 5-6 класи (автори Архипова В.П., Січкач С.І., Шило С.Б.)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2022 № 1
Навчальна програма із зарубіжної літератури для 5 класу, розроблена на основі модельної навчальної програми «Зарубіжна література, 5-6 класи (автори Ніколенко О.М., Ісаєва О.О., Клименко Ж.В., Мацевко-Бекерська Л.В. та ін.)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з англійської мови для 5 класу, розроблена на основі модельної навчальної програми «Іноземна мова. 5-9 класи (автори Зимомря І.М., Мойсюк В.А., Тріфан М.С. та н...)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з математики для 5 класу, розроблена на основі модельної навчальної програми «Математика 5-6 класи (автор Істер О.С.)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з інформатики для 5 класу, розроблена на основі модельної навчальної програми «Інформатика 5-6 класи (автор Ривкінд Й.Я., Лисенко Т.Л та ін)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з предмета «Досліджую історію і суспільство» для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Досліджую історію та суспільство. 5-6 класи (інтегрований курс) (автори Пометун О.І., Ремех Т.О., Малієнко Ю.Б., Мороз П.В.)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1

Навчальна програма з предмета «Пізнаємо природу» для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Пізнаємо природу. 5-6 класи (автори Біда Д.Д., Гільберг Т.Г., Колісник Я.І.)	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з предмета «Здоров'я, безпека та добробут» для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Здоров'я, безпека та добробут. 5-6 класи (автори Шиян О., Волощенко О., Гриньова М. та ін..)»	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з фізичної культури для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Фізична культура. 5-6 класи (автори Педан О.С., Коломоець Г.А., Боляк А.А. та ін..)	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з мистецтва для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Мистецтво. 5-6 класи (автори Масол Л.М., Просіна О.В.)	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з технологій для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Технології. 5-6 класи (автори Ходзицька І.Ю., Горобець О.В., Медвідь О.Ю. та ін..)	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1
Навчальна програма з етики для 5 класу, розроблена на основі модельної програми «Етика. 5-6 класи (автори Ашортія Є.Д., Бакка Т.В., Желіба О.В. та ін..)	Педагогічною радою Гірницької гімназії	31.08.2023 № 1

На основі модельних та затверджених педагогічною радою навчальних програм предметів (інтегрованих курсів) кожен учитель складає календарно-тематичне планування з урахуванням навчальних можливостей учнів класу. Календарно-тематичне та поурочне планування здійснюється вчителем у довільній формі, у тому числі з використанням друкованих чи електронних джерел тощо. Формат, обсяг, структура, зміст та оформлення календарно-тематичних планів та поурочних планів-конспектів є індивідуальною справою вчителя. Встановлення універсальних стандартів таких документів у межах закладу загальної середньої освіти міста, району чи області є неприпустимим.

Автономія вчителя у Гірницькій гімназії забезпечуватиметься академічною свободою, включаючи свободу викладання, свободу від втручання в педагогічну, науково-педагогічну та наукову діяльність, вільним вибором форм, методів і засобів навчання, що відповідають освітній програмі, розробленням та впровадженням авторських навчальних програм, проєктів, освітніх методик і технологій, методів і засобів, насамперед методик компетентнісного навчання.

Під час розроблення календарно-тематичного та системи поурочного планування вчитель самостійно вибудовуватиме послідовність формування очікуваних результатів навчання, враховуючи при цьому послідовність розгортання змісту в навчальній програмі. Учитель може переносити теми уроків, відповідно до того, як учні засвоїли навчальний матеріал, визначати кількість годин на вивчення окремих тем. Адміністрація Гірницької гімназії надаватиме методичну допомогу вчителю з метою покращення освітнього процесу, а не контролюватиме його.

4. Опис форм організації освітнього процесу.

Освітній процес у Гірницькій гімназії організовуватиметься в безпечному освітньому середовищі та здійснюватиметься з урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного та інтелектуального розвитку дітей, їхніх освітніх потреб.

Основними формами організації освітнього процесу є різні типи уроків, а саме:

- формування компетентностей;
- розвитку компетентностей;
- перевірки та оцінювання досягнення компетентностей;
- корекції основних компетентностей;
- комбінований урок.

Формами організації освітнього процесу будуть екскурсії, віртуальні подорожі, квести, інтерактивні уроки, інтегровані уроки.

З метою засвоєння нового матеріалу та розвитку компетентностей, крім уроків, проводитимуться навчально-практичні заняття, створюватимуться проєкти з різних предметів, екскурсії.

Вибір форм і методів навчання вчитель вибирає самостійно.

5. Оцінювання навчальних досягнень учнів

Відповідно до Державного стандарту, визначено завдання, які має реалізувати вчитель у кожній освітній галузі.

Для кожної освітньої галузі визначено:

- мету, єдину для всіх рівнів загальної середньої освіти;
- компетентнісний потенціал, що позначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання. (Таблиця 6)

Таблиця 6

№ з/п	Назва галузі	Мета	Компетентнісний потенціал
		Розвиток компетентних мовців і читачів із гуманістичним світоглядом, які володіють українською мовою, читають інформаційні та	Учень:

1	<p align="center">Мовно-літературна освітня галузь</p>	<p>художні тексти, зокрема класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), здатні спілкуватися іноземними мовами для духовного, культурного та національного самовираження та міжкультурного діалогу, для збагачення емоційно-чуттєвого досвіду, творчої самореалізації, формування ціннісних орієнтацій і ставлень.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Взаємодіє з іншими особами в усній формі, сприймає і використовує інформацію для досягнення життєвих цілей у різних комунікативних ситуаціях; ● сприймає, аналізує, інтерпретує, критично оцінює інформацію в текстах різних видів, зокрема інформаційних та художніх текстах класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних), медіатекстах, та використовує інформацію для збагачення власного досвіду і духовного розвитку; ● висловлює власні думки, почуття, ставлення та ідеї, взаємодіє з іншими особами у письмовій формі, зокрема інтерпретуючи інформаційні та художні тексти класичної та сучасної художньої літератури (української та зарубіжних); у разі потреби взаємодіє з іншими особами в цифровому просторі, дотримується норм літературної мови; ● досліджує індивідуальне мовлення, використовує мову для власної мовної творчості, спостерігає за мовними та літературними явищами, аналізує їх.
2	<p align="center">Математична освітня галузь</p>	<p>Розвиток особистості учня через формування математичної компетентності у взаємозв'язку з іншими ключовими компетентностями для успішної освітньої та подальшої професійної діяльності впродовж життя, що передбачає засвоєння системи знань, удосконалення вміння розв'язувати математичні та практичні задачі; розвиток логічного мислення та психічних властивостей особистості; розуміння можливостей застосування математики в особистому та суспільному житті.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Досліджує проблемні ситуації та виокремлює проблеми, які можна розв'язувати із застосуванням математичних методів; ● моделює процеси і ситуації, розробляє стратегії, плани дій для розв'язання проблем; ● критично оцінює процес і результат розв'язання проблем; ● розвиває математичне мислення для пізнання і перетворення дійсності, володіє математичною мовою
		<p>Формування особистості учня, який знає та розуміє основні закономірності живої і неживої природи,</p>	<p>Учень:</p>

3	<p align="center">Природнича освітня галузь</p>	<p>володіє певними вміннями її дослідження, виявляє допитливість, на основі здобутих знань і пізнавального досвіду усвідомлює цілісність природничо-наукової картини світу, здатен оцінити вплив природничих наук, техніки і технологій на сталий розвиток суспільства та можливі наслідки людської діяльності у природі, відповідально взаємодіє з навколишнім природним середовищем.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Пізнає світ природи засобами наукового дослідження; ● опрацьовує, систематизує та представляє інформацію природничого змісту; ● усвідомлює закономірності природи, роль природничих наук і техніки в житті людини; відповідально поводить ся для забезпечення сталого розвитку суспільства; ● розвиває власне наукове мислення, набуває досвіду розв'язання проблем природничого змісту (індивідуально та у співпраці з іншими особами).
4	<p align="center">Технологічна освітня галузь</p>	<p>Реалізація творчого потенціалу учня, формування критичного та технічного мислення, готовності до зміни навколишнього природного середовища без заподіяння йому шкоди засобами сучасних технологій і дизайну, здатності до підприємливості та інноваційної діяльності, партнерської взаємодії, використання техніки і технологій для задоволення власних потреб, культурного та національного самовираження.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Формулює ідею та втілює задум у готовий продукт за алгоритмом проектно-технологічної діяльності; ● творчо застосовує традиційні і сучасні технології; ● ефективно використовує техніку, технології та матеріали без заподіяння шкоди навколишньому природному середовищу; ● турбується про власний побут, задоволення власних потреб та потреб інших осіб.
		<p>Розвиток особистості учня, здатного використовувати цифрові інструменти і технології для розв'язання проблем, розвитку, творчого самовираження, забезпечення власного і суспільного добробуту, критично мислити, безпечно та відповідально діяти в інформаційному суспільстві</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Знаходить, аналізує, перетворює, узагальнює, систематизує та подає дані, критично оцінює інформацію для розв'язання життєвих проблем; ● створює інформаційні продукти і програми для ефективного розв'язання задач/проблем, творчого самовираження індивідуально та у співпраці з іншими особами за допомогою цифрових пристроїв чи без них; ● усвідомлено використовує інформаційні та комунікаційні технології і цифрові інструменти для

5	Інформатична освітня галузь		<p>доступу до інформації, спілкування та співпраці як творець та (або) споживач, а також самостійно опановує нові технології;</p> <ul style="list-style-type: none"> • усвідомлює наслідки використання інформаційних технологій для себе, суспільства, навколишнього природного середовища, дотримується етичних, культурних і правових норм інформаційної взаємодії
6	Соціально і здоров'язбережувальна освітні галузі	<p>Розвиток особистості учня, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, спрямованої на збереження власного здоров'я та здоров'я інших осіб, дбає про безпеку, виявляє підприємливість та професійну зорієнтованість для забезпечення власного і суспільного добробуту.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становить загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту; • визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту; • усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства; • виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.
7	Громадянська та історична освітні галузі	<p>Розвиток особистості учня через осмислення минулого, сучасного та зв'язків між ними, взаємодії між глобальними, загальноукраїнськими і локальними процесами; формування ідентичності громадянина України, його активної громадянської позиції на засадах демократії, патріотизму, поваги до прав і свобод людини, визнання цінності верховенства права та нетерпимості до корупції.</p>	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Мислить історико-хронологічно, орієнтується в історичному часі, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між подіями, явищами і процесами, діяльністю людей та її результатами в часі, виявляє зміни і тривалість у житті суспільства; • мислить геопросторово, орієнтується в соціально-історичному просторі, виявляє взаємозалежність розвитку суспільства, господарства, культури і навколишнього природного середовища;

			<ul style="list-style-type: none"> ● мислить критично, працює з різними джерелами інформації та формулює історично обґрунтовані запитання; ● мислить системно, виявляє взаємозв'язок, взаємозалежність та взаємовплив історичних подій, явищ, процесів, постатей у контексті відповідних епох; розуміє множинність трактувань минулого і сучасного та зіставляє їх інтерпретації; ● усвідомлює власну гідність, реалізує власні права і свободи, поважає права і гідність інших осіб, виявляє толерантність, протидіє проявам дискримінації; ● дотримується демократичних принципів, конструктивно взаємодіє з іншими особами, спільнотою закладу освіти, місцевою громадою і суспільством, долучається до розв'язання локальних, загальнонаціональних і глобальних проблем, усвідомлює необхідність утвердження верховенства права і дотримання правових норм для забезпечення сталого розвитку суспільства.
8	Мистецька освітня галузь	Цілісний розвиток успішної особистості учня у процесі освоєння мистецьких надбань людства; усвідомлення власної національної ідентичності в міжкультурній комунікації; формування компетентностей, необхідних для художньо-творчого самовираження; розкриття креативного потенціалу, залучення до культурних процесів в Україні.	<p>Учень:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Пізнає різні види мистецтва, інтерпретує художні образи, набуває досвіду емоційних переживань, розвиває ціннісне ставлення до мистецтва; ● формує художньо-образне, асоціативне мислення під час творчої діяльності в різних видах мистецтва; ● пізнає себе через взаємодію з різноманітними мистецькими об'єктами, розвиває емоційний інтелект; ● використовує інформаційне середовище у власній творчості і художній комунікації.

9	Фізична культура	Гармонійний фізичний розвиток особистості учня, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь та навичок, розширення рухового досвіду через формування стійкої мотивації учнів до занять фізичною культурою і спортом.	Учень: <ul style="list-style-type: none"> ● Формує власну психічну та соціально-психологічну сфери особистості засобами фізичного виховання; ● систематично займається фізичною культурою, володіє технікою фізичних вправ; ● усвідомлює значення фізичної/рухової активності для підтримання стану здоров'я та задоволення у процесі фізичного виховання.
---	-------------------------	--	---

Система оцінювання має на меті допомогти вчителю конкретизувати навчальні досягнення учнів і надати необхідні інструменти для впровадження об'єктивного й справедливого оцінювання результатів навчання.

В оцінюванні навчальних досягнень учнів важливо розрізняти **поточне, формувальне оцінювання** (оцінювання для навчання) та **підсумкове оцінювання** (семестрове, річне). Поточне, формувальне оцінювання здійснюють з метою допомогти учням усвідомити способи досягнення кращих результатів навчання (Таблиця 7).

Таблиця 7

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ІНСТРУМЕНТІВ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ

№	Назва	Опис інструмента
1	Відповідь хором	Учні одночасно усно реагують на певну репліку. Це може бути відповідь на запитання, висловлення згоди чи незгоди із запропонованим твердженням, повторення сказаного вчителем тощо
2	Візьми і передай	Спільна групова робота, яку використовують, щоб поділитися думками або зібрати інформацію від кожного учасника групи; учні записують відповіді, потім передають вправо, додають власну відповідь на іншому аркуші і продовжують, доки їхній папірець обійде всю групу і знову повернеться до них. Потім обговорюють результати в групі
3	Внутрішнє / зовнішнє коло	Учні стають у два кола, внутрішнє та зовнішнє, обличчям одне до одного. Учні, що стоять навпроти, ставлять одне одному запитання по темі, які вони попередньо написали. Зовнішнє коло рухається і утворюються нові пари. Потім процедура повторюється
4	Газетний заголовок	Вигадайте газетний заголовок, який може бути написаний до теми, яку ми вивчаємо. Передайте основну ідею події
5	Гра в кубик	Покажіть 6 запитань до уроку. Об'єднайте учнів у групи по 4. У кожній групі є один кубик.

		Кожен кидає кубик та відповідає на запитання з відповідним номером. Якщо номер випав більш ніж один раз, учень може доповнити попередню відповідь або кинути кубик ще раз. Відповіді можна записувати
6	Доповни думку	Письмова перевірка розуміння стратегії, коли учні заповнюють пропуски у пропонованому твердженні
7	Есе «хвилинка»	Питання для есе на одну хвилину– це конкретне питання з орієнтацією на очікуваний(і) результат(и) навчання, на яке можна відповісти за одну-дві хвилини
8	Збір ідей	Учитель ставить запитання або дає завдання. Учні самостійно відповідають на аркуші паперу, зазначаючи не менше трьох думок / відповідей / тверджень. Учні, що завершили, встають. Учитель звертається до певного учня і просить його поділитися записаними ідеями. Учні викреслюють пункти, попередньо озвучені однокласниками і сідають, коли в них а аркушах закінчилися всі записані ідеї, незалежно від того, чи вони були озвучені саме ними. Вчитель продовжує опитувати учнів, доки сядуть усі
9	З-Х-В та ЗХВ+	Учні відповідають групами, в парах або індивідуально на запитання «Що ми вже знаємо?» (З), «Що ми хотіли б дізнатися?» (Х) та «Що вже вивчили за темою?» (В). Плюс (+) просить учнів класифікувати отримані знання за допомогою концептуальної карти або наочної схеми, яка відображає ключову інформацію. Потім кожен учень записує короткий підсумок (на один абзац) про вивчене
10	Картка на вихід	Це письмові відповіді учнів на запитання на картках, які учням роздають наприкінці уроку, після завершення певного виду роботи, теми тощо
11	Концептуальна карта	Будь-яка можлива форма схематичної наочності, яка допомагає учням побачити взаємозв'язки між поняттями за допомогою побудованих схем ключових слів, що позначають такі поняття
12	Лідер за номером	Учні об'єднуються в групи по чотири і кожному члену групи присвоюється номер. Учитель ставить питання / проблему і всі чотири учні її обговорюють. Вчитель називає номер і відповідний учень у кожній групі відповідає
13	Найзаплутаніший (або найясніший) момент	Це варіант однохвилинки. Можна дати учням трохи більше часу для відповіді на запитання. Запитайте (в кінці уроку або під час паузи, яка утворилася після пояснення теми): «Який найбільш заплутаний момент» сьогоднішнього заняття?» або «Що вам здалося незрозумілим у понятті «_____»?»
14	Перевірка неправильного розуміння	Учитель надає учням поширені або передбачувані помилкові твердження з певної теми, щодо певного принципу або процесу і запитує, чи згодні вони з цим чи ні та чому. Учні мають дати аргументовані відповіді. Перевірка неправильного розуміння може також

		застосовуватися у формі тесту з декількома варіантами відповіді або гри «правильно-неправильно»
15	Перефразування	Учні мають висловити власними словами основну ідею уроку чи щойно поясненої теми
16	Підсумок А-Б-В	Кожному учневі в класі присвоюється окрема літера алфавіту, а він обирає слово, яке починається на цю літеру та пов'язане з вивченою темою
17	Підсумок одним реченням	Учнів просять написати підсумкове речення, яке відповідає на запитання «хто», «що», «де», «коли», «чому», «як» щодо певної теми
18	Підсумок одним словом	Учні мають обрати з-поміж наведених варіантів (або запропонувати самостійно) слово, яке найкраще підсумовує тему
19	Подумай – запиши – обговори в парі – поділися	Учні обдумують відповідь самостійно, записують її, об'єднуються в пари та обговорюють відповідь із партнерами, а потім озвучують її всьому класу
20	Подумай – розкажи в парі	Вчитель ставить учням запитання. Учні самостійно формулюють відповіді протягом визначеного часу, потім повертаються кожен до свого партнера та надають йому відповідь. Вчитель викликає декілька пар на вибір, які озвучують свої відповіді у класі
21	Самооцінювання	Процес, під час якого учні збирають дані про власне навчання, аналізують що саме відображує їхні успіхи в досягненні навчальних цілей та планують наступні кроки
22	Сигнали руками	Учні на прохання вчителя показують визначені сигнали рукою, щоб повідомити про рівень розуміння певного поняття, принципу або процесу: «Розумію _____ і можу пояснити» (наприклад, великий палець вгору). «Ще не зовсім розумію _____» (наприклад, великий палець вниз). «Не впевнений щодо _____» (наприклад, помахати рукою)
23	Скажи щось	Учні по черзі обговорюють у групі певний прочитаний розділ або переглянуте відео
24	Спінер ідей	Учитель створює спінер, розділений на 4 сектори з написами «Спрогнозуй», «Поясни», «Підсумуй», «Оціни». Після пояснення нового матеріалу вчитель крутить спінер та просить учнів відповісти на запитання залежно від місця зупинки спінера. Наприклад, спінер зупиняється на секторі «Підсумуй», тоді вчитель може сказати: «Назви ключові поняття, про які щойно йшлося»
25	Спостереження	Учитель готує протокол спостереження із переліком учнів у класі, де буде зазначено, за якими саме очікуваними результатами він буде спостерігати. Рухаючись класом, він спостерігає за учнями, коли вони працюють, і робить необхідні записи та позначки в

		протоколі спостереження
26	Трикутна призма (червоний, жовтий, зелений)	Учні дають вчителю зворотний зв'язок, показуючи колір, що відповідає рівню розуміння
27	Усне опитування	<p>Учитель пропонує учням відповісти на запитання, наведені нижче:</p> <p>Чим це _____ схоже на/відрізняється від _____?</p> <p>Які характерні риси/елементи _____?</p> <p>Як іще можна показати/проілюструвати _____?</p> <p>У чому полягає головна ідея, ключова концепція, мораль _____?</p> <p>Як _____ стосується _____?</p> <p>Які ідеї / деталі можна додати до _____?</p> <p>Наведіть приклад _____?</p> <p>Що не так з _____?</p> <p>Який висновок ви могли б зробити з _____?</p> <p>Які висновки можна зробити з _____?</p> <p>На яке питання ми намагаємося відповісти? Яку проблему ми намагаємося вирішити?</p> <p>Що ви можете сказати про _____?</p> <p>Що може статися, якщо _____?</p> <p>Які критерії можна взяти для оцінки _____?</p> <p>Які докази підтверджують _____?</p> <p>Як ми можемо довести / підтвердити _____?</p> <p>Як це можна розглядати з точки зору _____?</p> <p>Які альтернативи _____ слід розглянути?</p> <p>Який підхід/стратегію ви могли б використати для _____?</p>
28	Хрестики-нулики	Набір видів роботи, з яких учні самостійно можуть обирати ті, що можуть продемонструвати їхнє розуміння теми. Набір представлений у вигляді сітки з дев'яти квадратів, схожої на дошку для гри в хрестики-нулики, можна попросити учнів обирати так, щоб зрештою закреслити «три підряд». Завдання можуть відрізнятися за змістом, процесом та результатом і можуть бути адаптовані залежно від глибини знань
29	Хто швидше?	Робота в парі – слухач і ведучий. Обидва знають категорію (тему), однак ведучий стоїть спиною до дошки / екрану. З'являються слова на задану тему, слухач дає підказки, а ведучий намагається вгадати слово. Пара, яка завершила першою, встає
30	Шкала Лайкерта	Учитель наводить 3-5 тверджень, які явно не є істинними або помилковими, але дещо спірними. Мета полягає в тому, щоб допомогти учням подумати над текстом, а потім

		<p>обговорити його з однокласниками. Наприклад, «Герой (ім'я) не повинен був робити (що саме).»</p> <p>повністю погоджуюся</p> <p>не погоджуюся</p> <p>погоджуюся</p> <p>повністю погоджуюся</p>
31	3-2-1	<p>Учні виконують такі варіанти завдань, визначаючи за прочитаним текстом: три речі, які ви дізналися, два цікаві факти, одне питання, що залишилося; три ключові слова, дві відмінності між _, один вплив на _; три важливі факти, дві цікаві ідеї, одне уявлення про себе як учня; три нові терміни, дві нові ідеї, одна річ, яку потрібно обдумати; три питання до тексту (незнайомі слова або незрозумілі ідеї), два прогнози за текстом (що станеться далі, враховуючи вже прочитане), знайдіть один зв'язок у тексті (з тим, що ви вже знали або випробували)</p>
32	Трихвилинна пауза	<p>Трихвилинна пауза дає змогу учням зупинитися, обміркувати певні представлені явища та ідеї, прив'язати їх до вже наявних знань або досвіду та попросити роз'яснень.</p> <p>Я змінив(ла) ставлення до....</p> <p>Я більше дізнався(лася) про...</p> <p>Мене здивувало...</p> <p>Я почувався(лася)...</p>
33	Є питання, в кого є відповідь?	<p>Учитель робить два набори карток. Перший набір має запитання за певним розділом навчання. У другому наборі містяться відповіді. Учитель роздає картки з відповідями учням, а потім він або учень зачитує класу питання на картці. Всі учні перевіряють свої картки з відповідями, щоб знайти правильну</p>

Підсумкове оцінювання здійснюють з метою отримання даних про рівень досягнення учнями результатів навчання після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Для визначення рівня досягнення учнями результатів Гірницька гімназія застосовуватиме загальні критерії оцінювання результатів навчання учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.04.2022 № 289 «Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів 5-6 класів, які здобувають освіту відповідно до нового Державного стандарту базової середньої освіти»). Таблиця 8

Для забезпечення наступності між підходами до оцінювання результатів навчання здобувачів початкової та базової середньої освіти у 2023 – 2024 н.р. за рішенням педагогічної ради (протокол № 15 від 15.05.2023) з 01.09.2023 по 30.09.2023 буде проведено адаптаційний період для учнів 5-их класів, впродовж якого проводитиметься лише формувальне оцінювання, яке супроводжуватиметься вербальною характеристикою. З 01.10.2023 у 5-их класах проводитиметься оцінювання за бальною шкалою. Здобувачі освіти 6-их класів оцінюватимуться за бальною шкалою

Згідно з методичними рекомендаціями МОН України, якщо рівень результатів навчання учня / учениці визначити неможливо через тривалу відсутність учня / учениці, у класному журналі та свідоцтві досягнень робитиметься запис «(н/а)» (не атестований(а)).

Таблиця 8

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ УЧНІВ 5-6 КЛАСІВ, ЯКІ ЗДОБУВАЮТЬ ОСВІТУ ВІДПОВІДНО ДО НОВОГО ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Рівні результатів навчання	Бал	Загальна характеристика
I. Початковий	1	Учень/учениця розрізняє об'єкти вивчення
	2	Учень/учениця відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт навчання
	3	Учень/учениця відтворює частину навчального матеріалу; з допомогою вчителя виконує елементарні завдання.
II. Середній	4	Учень/учениця за допомогою вчителя відтворює основний навчальний матеріал, повторює за зразком певну операцію, дію
	5	Учень/учениця відтворює основний навчальний матеріал, з помилками й неточностями дає визначення понять, формулює правило
	6	Учень/учениця вичляє знання й розуміння основних положень навчального матеріалу; відповідає правильно, але недостатньо осмислено; застосовує знання при виконанні завдань за зразком
III. Достатній	7	Учень/учениця правильно відтворює навчальний матеріал, знає основоположні теорії і факти, наводять окремі власні приклади на підтвердження певних думок, частково контролює власні навчальні дії
	8	Учень/учениця має достатні знання, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, намагається аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки, загалом контролює власну діяльність, відповіді логічні, хоч і мають неточності
	9	Учень/учениця добре володіє вивченим матеріалом, застосовує знання в стандартних ситуаціях, аналізує й систематизує інформацію, використовує загальновідомі докази із самостійною і правильною аргументацією
IV. Високий	10	Учень/учениця має повні, глибокі знання, використовує їх у практичній діяльності, робить висновки, узагальнення
	11	Учень/учениця має гнучкі знання в межах навчальних програм, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях, знаходить інформацію та аналізує її, ставить і розв'язує проблеми

	12	Учень/учениця має системні, міцні знання в обсязі та в межах вимог навчальних програм, усвідомлено використовує їх у стандартних та нестандартних ситуаціях; самостійно аналізує, узагальнює опанований матеріал, самостійно користується джерелами інформації, приймає обґрунтовані рішення
--	----	--